

LIETUVOS TRANSPORTO SAUGOS ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, Švitrigailos g. 42, LT-03209 Vilnius, tel. (8 5) 278 5602,
faks. (8 5) 213 2270, el. p. ltsa@ltsa.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188647255

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

2020-10-__ Nr. 15B-____
Į 2020-06-10 Nr. 2-2962

MOTYVUOTA IŠVADA DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS VYKDANT GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO TRIUKŠMO KONTROLĘ

1. BENDRA INFORMACIJA

Geležinkelių transporto triukšmo kontrolės tvarka vertinta antikorpuciniu požiūriu, kadangi ši funkcija atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 2 punkte nustatytą korupcijos pasireiškimo tikimybės kriterijų¹, taip pat, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro (toliau – susisiekimo ministras) įpareigojimą pagal kompetenciją atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą susisiekimo ministro 2017 m. spalio 9 d. įsakyme Nr. 3-466 „Dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos ir susisiekimo ministro valdymo sričiai priskirtų biudžetinių įstaigų, valstybės įmonių, akcinių bendrovių ir viešųjų įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo“ patvirtintose veiklos srityse ne rečiau kaip 5 metai.

Analizės tikslas – nustatyti korupcijos pasireiškimo tikimybę vertinant geležinkelių transporto triukšmo kontrolės tvarką.

Analizės laikotarpis – 2020 m. rugsėjo 23 d. – 2020 m. spalio 5 d.

Analizę atliko Lietuvos transporto saugos administracijos (toliau – Administracija) Teisės ir rizikų valdymo skyriaus vyriausioji specialistė Ernesta Godlevskaitė.

2. ANALIZĖS REZULTATAI

2.1. Analizuotų ir vertintų teisės aktų ar kitų dokumentų sąrašas

2.1.1. 2002 m. birželio 25 d. Europos Parlamento ir Komisijos direktyva 2002/49/EB dėl aplinkos triukšmo įvertinimo ir valdymo;

2.1.2. Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodeksas (toliau – Geležinkelių transporto kodeksas);

2.1.3. Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymas (toliau – Triukšmo valdymo įstatymas);

2.1.4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. kovo 9 d. nutarimas Nr. 222 „Dėl Valstybinės triukšmo kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo ir įgaliojimų suteikimo“ (toliau – Nutarimas dėl įgaliojimų suteikimo);

2.1.5. Valstybinės triukšmo kontrolės tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. balandžio 4 d. nutarimu Nr. 321 (toliau – Triukšmo kontrolės tvarkos aprašas);

2.1.6. Europos Sąjungos triukšmo valdymo sektoriaus teisės aktų reikalavimų įgyvendinimo ataskaitų teikimo Europos Komisijai taisyklės;

2.1.7. Lietuvos transporto saugos administracijos nuostatai, patvirtinti susisiekimo ministro 2017-11-30 įsakymu Nr. 3-574 „Dėl Lietuvos transporto saugos administracijos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Administracijos nuostatai);

2.1.8. Geležinkelių transporto valstybinės priežiūros informacinės sistemos nuostatai, patvirtinti Valstybinės geležinkelio inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2011 m. vasario 17 d. įsakymu Nr. V-57 (toliau – VGI IS nuostatai);

¹ „pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas“

2.2. Vertinimo metodika

Vertinimo metodas – teisės aktų nuostatų, skelbiamos informacijos vertinimas.

2.3. Analizės rezultatas

Vertinta Administracijai priskirta funkcija „vykdo valstybinę geležinkelių transporto triukšmo kontrolę“².

Korupcijos pasireiškimo tikimybė egzistuoja dėl neaiškių, nesuderintų teisės aktų, nepakankamo reglamentavimo, nepakankamo informacijos skelbimo (žr. 3 p.).

Siekiant teisinio reguliavimo tikslumo, aiškumo, nuoseklumo, skaidrumo ir atsparumo korupcijai pateikiami siūlymai (žr. 4 p.).

3. VEIKLOS SRITIES VERTINIMO METU NUSTATYTI KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIAI

3.1. Triukšmo valdymo įstatyme vartojama, tačiau nėra apibrėžta „*triukšmo kontrolės*“ sąvoka.

Triukšmo valdymo įstatymo 22 straipsnis nustato triukšmo kontrolės privalomumą³, įpareigoja triukšmo kontrolę atliekančias institucijas *teikti asmenims „triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo reikalavimus“*⁴, taip pat šiame straipsnyje minimi triukšmo matavimai⁵. Tačiau nei šiame, nei kituose Triukšmo valdymo įstatymo straipsniuose nėra aiškiai nustatyta kas yra „*triukšmo kontrolė*“ ir kokiomis konkrečiomis priemonėmis ši kontrolė turi būti vykdoma.

Teisinio reglamentavimo stoka yra vertinama kaip korupcijos rizikos veiksnys, sudarantis prielaidas funkciją aiškinti ir taikyti dviprasmiškai.

3.2. Triukšmo valdymo įstatyme ministerijoms suteikti įgaliojimai įgyvendinti valstybinį triukšmo valdymą⁶, kurio viena iš priemonių – triukšmo kontrolė⁷. Tačiau vadovaujantis Triukšmo valdymo įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 punktu, ir „*Lietuvos Respublikos Vyriausybė [...] įgalioja atitinkamas valstybės institucijas atlikti triukšmo kontrolę*“. To paties įstatymo 22 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta dar platesnė, abstrakti nuostata – „*Triukšmo kontrolę atlieka šio įstatymo ir kitų teisės aktų įgalios valstybės ir savivaldybių institucijos*“.

Pažymėtina, kad vadovaujantis Triukšmo valdymo įstatymo nuostata, jog „*Lietuvos Respublikos Vyriausybė [...] įgalioja atitinkamas valstybės institucijas atlikti triukšmo kontrolę*“⁸, Nutarimu dėl įgaliojimų suteikimo Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai (toliau – Susisiekimo ministerija) buvo suteikti įgaliojimai vykdyti valstybinę triukšmo kontrolę⁹, o 2018 m. balandžio 19 d. šis nutarimas neteko galios.

Tarpusavyje nesuderintos teisės aktų nuostatos sukelia painiavą, todėl vertintina kaip korupcijos rizikos veiksnys.

3.3. Triukšmo valdymo įstatymas nustato, kad „*Lietuvos Respublikos Vyriausybė [...] tvirtina Valstybinės triukšmo kontrolės tvarkos aprašą [...]*“¹⁰. Tačiau vadovaujantis šia nuostata patvirtintas Triukšmo kontrolės tvarkos aprašas reglamentuoja tik vienos valstybės institucijos – Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos – vykdomos triukšmo kontrolės vykdymo tvarką¹¹. Teisinio reguliavimo stoka yra vertinama kaip korupcijos rizikos veiksnys.

3.4. Administracijos nuostatuose Administracijai pavesta funkcija vykdyti „*valstybinę geležinkelių transporto*“¹² triukšmo kontrolę¹³ neatitinka Triukšmo valdymo įstatyme Susisiekimo

² Administracijos nuostatų 13.11 p.

³ Triukšmo valdymo įstatymo 22 str. 1 d.

⁴ Triukšmo valdymo įstatymo 22 str. 4 d.

⁵ Triukšmo valdymo įstatymo 22 str. 2 d.

⁶ Triukšmo valdymo įstatymo 4 str. 2 d.

⁷ Triukšmo valdymo įstatymo 3 str. 2 d. 7 p.

⁸ Triukšmo valdymo įstatymo 5 str. 1 d. 2 p.

⁹ Nutarimo dėl įgaliojimų suteikimo 2.1.2 p.

¹⁰ Triukšmo valdymo įstatymo 5 str. 1 d. 2 p.

¹¹ Triukšmo kontrolės tvarkos aprašo 1 p.

¹² Geležinkelių transporto kodekso 3 str. 15 d. „*Geležinkelių transportas* – ūkio dalis, skirta viešiesiems ir ūkio subjektų poreikiams tenkinti – keleiviams, bagažui ir (ar) kroviniams geležinkeliais vežti, manevruoti ir (ar) važiuoti į geležinkelių infrastruktūros objektų statybos, remonto ir (ar) techninės priežiūros darbų atlikimo vietą ir iš jos.“

¹³ Administracijos nuostatų 13.11 p.

ministerijai priskirtos kompetencijos atlikti „*ne aglomeracijose esančių [...] pagrindinių geležinkelio kelių*¹⁴ ruožų [...] keliamo triukšmo valdymą“¹⁵. Nesuderintos teisės aktų nuostatos laikytina korupcijos rizikos veiksmu.

3.5. Administracijos Priežiūros departamento nuostatuose konkrečiai (geležinkelių transporto / geležinkelio kelių ruožų) triukšmo kontrolės vykdymo funkcija nėra nurodyta¹⁶. Priežiūros departamento Vilniaus skyriaus nuostatuose nurodyta, kad šiam skyriui priskirta funkcija „*organizuoja ir kontroliuoja su pagrindinių geležinkelių keliamo triukšmo valdymu susijusias funkcijas*“¹⁷, tačiau (geležinkelių transporto / geležinkelio kelių ruožų) triukšmo kontrolės **vykdymo** funkcija šiam padaliniiui nėra priskirta. Priežiūros departamento vyresniojo patarėjo pareigybės aprašyme nurodyta funkcija „*koordinuoja pagrindinių geležinkelių keliamo triukšmo valdymą*“¹⁸, Priežiūros departamento Vilniaus skyriaus viršininko pareigybės aprašyme nurodyta funkcija „*organizuoja ir kontroliuoja su pagrindinių geležinkelių keliamo triukšmo valdymu susijusias funkcijas*“¹⁹, tačiau geležinkelių transporto / geležinkelio kelių ruožų triukšmo kontrolės vykdymo funkcija Priežiūros departamento darbuotojų pareigybių aprašymuose nėra nurodyta.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo metu nustatyta, kad geležinkelių transporto / geležinkelio kelių ruožų triukšmo kontrolės funkciją reglamentuoja Triukšmo valdymo įstatymas, VGI IS nuostatai ir Administracijos nuostatai. Priežiūros departamento vyresnysis patarėjas nurodė, kad geležinkelių transporto / geležinkelio kelių ruožų triukšmo kontrolės funkcija vykdoma vadovaujantis Teisės aktų registre su Triukšmo valdymo įstatymu susietais teisės aktais²⁰, t. y. daugiau šią funkciją reglamentuojančių teisės aktų nėra. Pažymėtina, kad šie teisės aktai nenustato geležinkelių transporto / geležinkelio kelių ruožų triukšmo kontrolės vykdymo tvarkos (taip pat žr. 3.3 p.).

Administracijos interneto svetainės skiltyje „Triukšmo valdymas“²¹ pateikiama informacija apie vieną iš triukšmo valdymo priemonių²² – triukšmo kartografavimą^{23, 24, 25} – bei triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones²⁶. Kitoje Administracijos interneto svetainės skiltyje „Triukšmo kontrolė“²⁷ pateikiama informacija apie Geležinkelių transporto rizikos valdymo ir priežiūros informacinės sistemos (toliau – GERVIS) „paslaugą“ – strateginius triukšmo žemėlapius – taip pat triukšmo kartografavimą. Informacijos apie triukšmo valdymo priemonės triukšmo kontrolės²⁸ įgyvendinimą – geležinkelių transporto / geležinkelio kelių ruožų triukšmo kontrolės vykdymo funkciją – Administracijos interneto svetainėje rasti nepavyko.

Atsižvelgiant į šiame papunktyje ir Motyvuotos išvados dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės vykdant geležinkelių transporto triukšmo kontrolę (toliau – Išvada) 3.1-3.4 papunkčiuose išdėstytą informaciją, nėra aišku kaip / ar Administracija užtikrina pavestos geležinkelių transporto triukšmo kontrolės funkcijos vykdymą ir kaip / ar Susisiekimo ministerija užtikrina pavestos geležinkelio kelių ruožų triukšmo kontrolės vykdymą. Nepakankamas reglamentavimas sudaro prielaidas nuostatas

¹⁴ Geležinkelių transporto kodekso 3 str. 7 d. „**Geležinkelio kelias** – inžinerinis statinys, kurį sudaro žemės sankasa, viršutinė kelio konstrukcija (antpilo sluoksnis, pabėgiai, bėgiai) ir kiti inžineriniai įrenginiai.“

¹⁵ Triukšmo valdymo įstatymo 9 str. 1 d. 1 p.

¹⁶ Prieiga internete: <https://ttsa.lrv.lt/lt/kontaktai-1> žiūrėta 2020-10-01

¹⁷ Prieiga internete: <https://ttsa.lrv.lt/lt/kontaktai-1> (žiūrėta 2020-10-05)

¹⁸ Prieiga internete: <https://ttsa.lrv.lt/lt/kontaktai-1> (žiūrėta 2020-10-05)

¹⁹ Prieiga internete: <https://ttsa.lrv.lt/lt/kontaktai-1> (žiūrėta 2020-10-05)

Dėl korupcijos
pasireiškimo tikimybės

²⁰ Užklausa pateikta el. paštu, atsakymą žodžiu gavo Teisės ir rizikų valdymo skyriaus patarėja Laura Baltulienė

²¹ Prieiga internete: <https://ttsa.lrv.lt/lt/naudinga-informacija/gelezinkeliu-transporto-eismo-sauga-ir-saveika/triuksmo-valdymas> (žiūrėta 2020-10-05)

²² Triukšmo valdymo įstatymo 3 str. 2 d. 10 p.

²³ Triukšmo valdymo įstatymo 2 str. 20 d. „**Triukšmo kartografavimas** – duomenų apie esamus arba prognozuojamus triukšmo atvejus pateikimas triukšmo rodiklio vienetais nurodant visus dydžius, viršijančius ribinius, ir triukšmo veikiamų žmonių ir būstų skaičių aglomeracijoje.“

²⁴ Triukšmo valdymo įstatymo 2 str. 15 d. „**Strateginis triukšmo žemėlapis** – žemėlapis, skirtas apibendrintam įvairių šaltinių triukšmo poveikio vertinimui tam tikroje zonoje atlikti arba apibendrintai prognozei pateikti.“

²⁵ Triukšmo valdymo įstatymo 17 str.

²⁶ Triukšmo valdymo įstatymo 18 str.

²⁷ Prieiga internete: <https://ttsa.lrv.lt/lt/naudinga-informacija/gelezinkeliu-transporto-eismo-sauga-ir-saveika/gervis-paslaugos/triuksmo-kontrolė> (žiūrėta 2020-10-05)

²⁸ Triukšmo valdymo įstatymo 3 str. 2 d. 7 p.

aiškinti ir taikyti dviprasmiškai, todėl gali turėti įtakos korupcijos pasireiškimui. Pateikiamos informacijos stoka gali būti vertinama kaip ydinga antikorpuciniu požiūriu, nes sukuria sąlygas galimai korupcijai pasireikšti.

3.6. Vadovaujantis VGI IS nuostatais, viena iš šios sistemos geležinkelių transporto sukeliama triukšmo kontrolės posistemio funkcijų yra „atvaizduoti geležinkelių transporto sukeliama triukšmo duomenis triukšmo žemėlapyje“²⁹. Vadovaujantis Triukšmo valdymo įstatymu, duomenų atvaizdavimas triukšmo žemėlapyje yra triukšmo kartografavimas³⁰, o triukšmo kontrolė ir triukšmo kartografavimas yra skirtingos triukšmo valdymo priemonės³¹, todėl abejotina ar duomenų atvaizdavimas triukšmo žemėlapyje gali būti laikoma triukšmo kontrole.

Triukšmo žemėlapiai pateikiami GERVIS, kuri nurodoma kaip atskira informacinė sistema³², tačiau šios sistemos nuostatų rasti nepavyko³³. Tik išnagrinėjus susijusią informaciją^{34, 35}, paaiškėjo, kad GERVIS yra integruota į VGI IS, t. y. VGI IS modulis, nors VGI IS nuostatai to nereglamentuoja.

Netikslus ir pakankamas reglamentavimas yra vienas iš sisteminių korupcijos rizikos veiksnių, sudarantis galimybę piktnaudžiauti tarnybine padėtimi siekiant privačios naudos.

4. SIŪLYMAI DĖL KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIŲ NEIGIAMOS ĮTAKOS PANAIKINIMO AR SUMAŽINIMO

Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingas vykdytojas	Įvykdymo terminas	Laukiamas rezultatas
4.1.	Pateikti siūlymus rengiamam Triukšmo valdymo įstatymo Nr. IX-2499 pakeitimo įstatymo projektui dėl: 4.1.1. „triukšmo kontrolės“ sąvokos apibrėžimo (žr. Išvados 3.1 p.); 4.1.2. Papildymo aiškiais nuostatomis, nustatnčiomis kas yra „triukšmo kontrolė“ ir kokiomis konkrečiomis priemonėmis ši kontrolė turi būti vykdoma (žr. Išvados 3.1 p.); 4.1.3. 4 str., 5 str. 1 d. 2 p. ir 22 str. 3 d. nuostatų suderinimo (žr. Išvados 3.2 p.).	Susisiekimo ministerija, Administracija	2021-12-31	Aiškus reglamentavimas
4.2.	Inicijuoti Triukšmo valdymo įstatymo 5 str. 1 d. 2 p. ir Triukšmo kontrolės tvarkos aprašo nuostatų suderinimą (žr. Išvados 3.3 p., 3.5 p. antrą pastraipą).	Susisiekimo ministerija, Administracija	2021-12-31	Aiškus reglamentavimas
4.3.	Keisti Administracijos nuostatų 13.11 p. (žr. Išvados 3.4 p.)	Susisiekimo ministerija, Administracija	2021-12-31	Tikslus reglamentavimas
4.4.	Keisti Administracijos Priežiūros departamento ir šio departamento skyrių nuostatus, taip pat šio departamento darbuotojų pareigybių aprašymus,	Administracija	2021-12-31	Aiškios funkcijos

²⁹ VGI IS nuostatų 20.8.2 p.

³⁰ Triukšmo valdymo įstatymo 17 str.

³¹ Triukšmo valdymo įstatymo 3 str. 2 d. 7 ir 10 p.

³² <https://gervis.vgi.lt/?0>

³³ Prieiga internete: https://registrai.lt/management/search/search_criteria (žiūrėta 2020-09-30)

³⁴ Prieiga internete: <http://www.esparama.lt/projektas?id=21883&pgsz=10> (žiūrėta 2020-09-30)

³⁵ Prieiga internete: <https://cvpp.eviesiejipirkimai.lt/Notice/Details/2019-641474> (žiūrėta 2020-09-30)

	priskiriant geležinkelių transporto / geležinkelio kelių ruožų triukšmo kontrolės funkciją (žr. Išvados 3.5 p. pirmą pastraipą).			
4.5.	Pakeitus teisės aktus, įvertinti poreikį papildyti Administracijos interneto svetainę informacija apie Administracijos vykdomą geležinkelių transporto / geležinkelio kelių ruožų triukšmo kontrolę. (žr. Išvados 3.5 p. trečią pastraipą).	Administracija	2021-12-31	Teisinga informacija, skaidri veikla

Administracijos direktorius

Genius Lukošius

Laura Baltulienė, tel. 8 610 92522, el. p. laura.baltuliene@ltsa.lrv.lt